

Életének talán legválságosabb hónapjaiban, súlyos betegen írta Krúdy Gyula ezt a regényt a mohácsi csatavesztést követő időkről, a Habsburg-család és a Dózsa-égető Szapolyai párviadaláról a magyar koronáért. Krúdy fáradt és beteg volt, de roppant indulatokat, tomboló gyűlöleteket idézett meg, melyekre egy ország halálos fenyegetettsége vetette árnyékát. Az ő törékeny, finom tolla formálta meg a korszak „hősét”, a szörnyeteg Szapolyait, aki már maga is fél önnön hatalmas erejétől és démoni indulataitól; s az ő álmaiban kelt életre az egykori özvegy királyné, az erőszakos Habsburg Mária helyett az az elragadó, légius jelenség, bajban megkeményedő, bölcsülő kis asszony, aki soha nem létezett, csak itt, a regény lapjain. De Krúdy oly elevenre álmodta az ő Mária királynéját, hogy szívesen vele tartunk veszélyes útján, amikor egy lovagias kalandor társaságában, apródöltözetben Fehérvárra tart, II. Lajos ravalához, s szívesen hallgatjuk Krúdyt Szapolyai reménytelen szerelméről Mária iránt, hisz oly könnyen csábit el bennünket a szigorú történelmi valóságtól a mese, a játékos fantázia.